

Sygn. akt III AUa 684/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko (spr.)
Sędziowie:	SSA Agata Pyjas - Luty SSA Monika Kowalska
Protokolant:	sekr. sądowy Barbara Dudzik

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku (...) **S.A. Oddziału (...) w B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

przy udziale zainteresowanego **J. N.**

o zwrot nienależnie wypłaconych świadczeń

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 lutego 2012 r. sygn. akt VIII U 1214/11

I. o d d a l a apelację,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz (...) S.A. Oddziału (...) w B. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 684/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 października 2012 r.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie - Sąd Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną przez (...) S.A. Oddział (...) w B. decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 9 maja 2011 r. poprzez stwierdzenie, że odwołująca się nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 1 września 2010 r. do dnia 31 marca

2011 r. w kwocie 19.411,68 zł i odsetek za okres od dnia 6 października 2010 r. do dnia 9 maja 2011 r. w kwocie 917,83 zł (pkt I) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz odwołującej się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 60 zł (pkt II).

Sąd Okręgowy ustalił, że zainteresowany J. N. był pracownikiem odwołującej się (...) S.A. Oddziału (...) w B. i w dniu 16 sierpnia 2010 r. nabył uprawnienia do emerytury górniczej. Odwołująca się sporządzała dokumentację finansową konieczną do złożenia wniosku o emeryturę dla zainteresowanego, dołączoną za jego wnioskiem o przyznanie świadczenia emerytalnego. Wśród dokumentacji znajdował się między innymi załącznik do druku ZUS Rp – 7 wraz z informacją starszego inspektora oddziału spraw osobowych odwołującej się (...), iż zainteresowany po dniu 21 września 2009 r. nie pobierał zasiłków chorobowych i opiekuńczych. Informacja ta została sporządzona w dniu 6 września 2010 r. W dacie sporządzenia i wysłania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosku o emeryturę zainteresowany oświadczył, że nie przebywa na zwolnieniu lekarskim. Wniosek zainteresowanego wraz z dokumentacją finansową został ekspediowany do organu rentowego za pismem przewodnim w dniu 6 września 2010 r. W dniu 7 września 2010 r. do zakładu pracy wpłynęło zwolnienie lekarskie zainteresowanego, poświadczające jego niezdolność do pracy od dnia 6 września 2010 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy przyjął, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Mając na względzie dyspozycję art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), Sąd Okręgowy podkreślił, że prawdziwość przekazanych organowi rentowemu danych odwołujący się zakład pracy miał możliwość zweryfikować najpóźniej do dnia ekspediowania wniosku do ZUS, tj. na dzień 6 września 2010 r., podczas gdy dane dotyczące zasiłku chorobowego zainteresowanego wpłynęły do niego dopiero po tej dacie.

W powyższym kontekście, podzielając stanowisko zajęte przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 23 lipca 2009 r. (III AUa 448/09), a także przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 9 grudnia 2008 r. (III AUa 1227/08), Sąd Okręgowy zaakcentował, że obowiązki ciężące po stronie zakładu pracy w żadnym razie nie zwolniły organu rentowego od weryfikacji otrzymanych od niego informacji, zaś odwołujący się zakład pracy należycie wypełnił ciężący na nim obowiązek ustawowy. W konkluzji, uznając odwołanie za zasadne, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Apelację od wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu: naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz sprzeczność z okolicznościami faktycznymi sprawy. Wskazując na tak sformułowane zarzuty organ rentowy domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania. W uzasadnieniu wywodów apelacji, odwołując się do treści art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 100 ust. 2 i art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), organ rentowy podniósł w pierwszej kolejności, iż choć druk ZUS ZLA został doręczony płatnikowi w dniu 7 września 2010 r., to jednakże z treści tego druku wynikało, że zainteresowany był chory już w dniu 6 września 2010 r., tj. w dniu wysyłki przez płatnika wniosku o emeryturę do organu rentowego. Mając powyższe na uwadze, już w dniu 6 września 2010 r. zainteresowany musiał być nieobecny w pracy, a zatem płatnik - nie podejmując się sprawdzenia przyczyn nieobecności - nie wykazał w tym względzie należytej staranności i przekazał organowi rentowemu nieprawdziwe dane, które legły u podstaw przyznania prawa do emerytury, pomimo przebywania zainteresowanego na zwolnieniu lekarskim i pobieraniu przez niego zasiłku chorobowego. Równocześnie organ rentowy zaakcentował, że płatnik posiada rozbudowaną komórkę emerytalno-rentową, w której pracują doświadczeni pracownicy, wobec czego jeżeli w powyższym zakresie popełniono błąd, to oświadczenie płatnika korygujące informację o nie pobieraniu zasiłku chorobowego powinno być przekazane do organu rentowego niezwłocznie po ich ujawnieniu, podczas gdy przedmiotowe oświadczenie zostało zmienione przez płatnika dopiero w dniu 5 kwietnia 2011 r. Dodatkowo organ rentowy stwierdził, iż nie jest prawdą jakoby on sam posiadał możliwość szybkiego zweryfikowania przedmiotowej przesłanki, albowiem w tym zakresie bazuje na oświadczeniu płatnika. Konkludując organ rentowy zaakcentował, że skoro we wniosku emerytalnym zainteresowany

oświadczył, że nie pobiera zasiłku chorobowego, a płatnik na wykazie zasiłków chorobowych złożonym wraz z wnioskiem emerytalnym oświadczył, że na dzień 6 września 2010 r. zainteresowany nie pobierał zasiłku chorobowego, a informacje te były niezgodne z prawdą, to odpowiedzialność płatnika za wypłacone nienależnie świadczenia jest uzasadniona.

W odpowiedzi na apelację odwołująca się (...) S.A. Oddział (...) w B. wniosła o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie na jej rzecz od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kosztów postępowania za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpatrywanej sprawie jej rozstrzygnięcie zależało od ustalenia czy odwołująca się (...) S.A. Oddział (...) w B. jest zobowiązana do zwrotu organowi rentowemu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 1 września 2010 r. do dnia 31 marca 2011 r. w kwocie 19.411,68 zł wraz z odsetkami w kwocie 917,83 zł z tytułu bezpodstawnie wypłaconej emerytury dla zainteresowanego J. N..

Stosownie do treści art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się: świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania (pkt 1) oraz świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 2 w/w ustawy). W myśl art. 84 ust. 6 powoływanej ustawy, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 19 października 1988 r. (III UZP 33/88, OSNC 1989/12/199), przekazanie przez zakład pracy nieprawdziwych danych ma miejsce wówczas, gdy dane te są niezgodne z rzeczywistością (sprzeczne z dokumentacją zakładu pracy), a przekazane zostały w celu wprowadzenia w błąd organu rentowego świadomie lub wskutek niedbalstwa zakładu pracy. Stosownie do dyspozycji art. 125 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) pracodawcy są obowiązani do: współdziałania z pracownikiem w gromadzeniu dokumentacji niezbędnej do przyznania świadczenia, wydawania pracownikowi lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń i ich wysokości oraz przygotowania wniosku o emeryturę i przedłożenia go za zgodą pracownika organowi rentowemu nie później niż na 30 dni przed zamierzonym terminem przejścia pracownika na emeryturę, z uwzględnieniem art. 182. W myśl art. 100 ust. 2 w/w ustawy, jeżeli ubezpieczony pobiera zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne lub wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane na podstawie przepisów Kodeksu pracy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty szkoleniowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku, świadczenia lub wynagrodzenia. Jednocześnie w myśl § 9 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) za datę zgłoszenia wniosku przyjmuje się datę złożenia wniosku na piśmie w organie rentowym lub datę ustnego zgłoszenia wniosku do protokołu w organie rentowym, a także datę sporządzenia wniosku przez zakład pracy (...), a w razie przesłania wniosku za pośrednictwem poczty - datę nadania wniosku w polskim urzędzie pocztowo-telekomunikacyjnym. Stosownie zaś do dyspozycji § 20 w/w rozporządzenia, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników są zaświadczenie zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków.

W przypadku zainteresowanego J. N. wysokość przyznanego mu świadczenia emerytalnego została ustalona m.in. w oparciu o zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp-7) wydane przez odwołującą się (...) S.A. Oddział (...) w B. z dnia 26 sierpnia 2010 r. (k. 17-22 a.r.) Załącznik do w/w druków Rp-7 stanowiło zestawienie pobieranych przez zainteresowanego zasiłków chorobowych po dniu 14 listopada 1991 r. (k. 23-25 a.r.). Przedmiotowe zestawienie zostało wystawione przez odwołującą się w dniu 6 września 2010 r. Zaświadczenie to zawierało również jednoznaczne stwierdzenie starszego inspektora oddziału spraw osobowych, iż zainteresowany J. N. po dniu 21 września 2009 r., a zatem i na datę 6 września 2010 r. nie pobierał zasiłków chorobowych i opiekuńczych (k. 25 a.r.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, iż poprzez zawarte w w/w zaświadczeniu informacje, odwołująca się (...) przekazała organowi rentowemu nieprawdziwe dane, mające wpływ na prawo do świadczenia emerytalnego zainteresowanego. W okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie można było bowiem zarzucić odwołującej się, aby informacje, które zawarła w ramach zaświadczenia (zestawienia, stanowiącego załącznik do druku Rp-7) z dnia 6 września 2010 r. były na datę ich sporządzenia niezgodne z rzeczywistością (sprzeczne z dokumentacją zakładu pracy), a tym bardziej by zostały przekazane w celu wprowadzenia w błąd organu rentowego świadomie czy nawet na skutek niedbalstwa zakładu pracy. Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym bowiem było, iż druk ZUS ZLA z orzeczoną u zainteresowanego niezdolnością do pracy za okres od dnia 6 września 2010 r. do 13 września 2010 r. wpłynął do zakładu pracy w dniu 7 września 2010 r. (k. 4 a.s.). W świetle powyższego oczywistym było, że na dzień 6 września 2010 r. przedmiotowa okoliczność nie mogła zostać odzwierciedlona w prowadzonych przez odwołującą się rejestrach czasu pracy, lecz dopiero w dniu 7 września 2010 r. Tym samym jakichkolwiek wątpliwości nie mogło budzić stwierdzenie, iż na dzień ostatecznego kompletowania i wysłania do organu rentowego niezbędnej dokumentacji, czyli na dzień 6 września 2010 r., sporządzający stosowny wniosek pracownik oddziału spraw osobowych - nawet przy dołożeniu należytej staranności - nie mógł posiadać informacji o potwierdzonej dopiero w dniu następnym (7 września 2010 r.) okoliczności przebywania przez zainteresowanego na zwolnieniu lekarskim. Jak wynikało z przedłożonego do akt sprawy oświadczenia sporządzonego przez kierownika oddziału zatrudnienia i spraw osobowych odwołującą się (...), w przedmiotowym zakładzie pracy obowiązywała ścisła procedura poprzedzająca przygotowywanie wniosków pracowników o przyznanie świadczeń emerytalno-rentowych. W ramach tej procedury zamieszczenie powyższego stwierdzenia o niepobieraniu przez pracownika zasiłków chorobowych i opiekuńczych poprzedzało poinformowanie danego pracownika o tym, że przedmiotowy wniosek może być spisany pod warunkiem, że w tym dniu nie przebywa on na zwolnieniu lekarskim. Tym samym dopiero po pozytywnej odpowiedzi samego zainteresowanego pracownika i sprawdzeniu rejestracji czasu pracy, że rzeczywiście w tym dniu nie ma on zgłoszonej nieobecności w pracy z powodu choroby lub opieki, mogło dojść do sporządzenia wniosku i wysłania go do ZUS. Nie było zatem możliwości spisania wniosku o emeryturę z osobą, która przebywa na zwolnieniu lekarskim (k. 30 a.s.).

Co więcej, wbrew twierdzeniom organu rentowego, określona w druku ZUS ZLA na dzień 6 września 2010 r. początkowa data niezdolności do pracy nie musiała oznaczać, iż w dniu 6 września 2010 r. zainteresowany w ogóle nie mógł być obecny na terenie zakładu pracy, a konkretnie w oddziale spraw osobowych. Jak bowiem trafnie na rozprawie w dniu 29 października 2012 r. zauważył pełnomocnik odwołującej się, pracownicy administracyjni kopalni - w tym pracownicy oddziału osobowego, sporządzający dokumentację emerytalną do ZUS - pracują w systemie jednozmianowym od godziny 7.00 do 15.00 i w tym czasie są załatwiane wszystkie sprawy kadrowo-personalne. Zainteresowany J. N. nie był pracownikiem administracyjnym i pracował w systemie zmianowym. Oczywistym było zatem, że jeżeli w dniu 6 września 2010 r. zainteresowany był zatrudniony na drugą lub trzecią zmianę, to w chwili podpisywania wniosku w centralnej, elektronicznej ewidencji czasu pracy nie widniał jeszcze jako osoba wykonująca pracę w chwili podpisywania wniosku, a tym bardziej (ze względu na w/w termin wpływu druku ZUS ZLA) jako osoba, która zgłosiła zwolnienie lekarskie i z tej przyczyny - w zgodzie z posiadaną dokumentacją - przystąpiono do spisania wniosku po uprzednim odebraniu od niego ustnego oświadczenia, że nie przebywa na zwolnieniu lekarskim (k. 57-58 a.s.). Nadto, nawet wtedy, gdyby w dniu 6 września 2010 r. zainteresowany miał wyznaczoną pierwszą zmianę, mógł się już rano stawić w oddziale spraw osobowych w celu złożenia stosownego oświadczenia o niepobieraniu po dacie 21 września 2009 r. zasiłków chorobowych i opiekuńczych, a zatem w momencie, w którym nie był jeszcze świadomy zaistniałej dopiero w późniejszym czasie potrzeby skorzystania ze zwolnienia lekarskiego. Co więcej,

po odebraniu przedmiotowego oświadczenia od zainteresowanego i podpisaniu przez niego wniosku o emeryturę, pracownik oddziału spraw osobowych, który w ramach zaświadczenia (zestawienia) z dnia 6 września 2010 r. zamieścił informację o niekorzystaniu przez zainteresowanego z zasiłków chorobowych i opiekuńczych po dniu 21 września 2009 r., nie miał już możliwości dokonania stosownej korekty, skoro informacja o niezdolności zainteresowanego do pracy trafiła do zakładu pracy w dniu 7 września 2010 r., a już w dniu 6 września 2010 r. stosowna dokumentacja została z tego działu przesłana do innej (kolejnej) komórki zakładu pracy, a następnie jeszcze w tym samym dniu (a zatem przed godziną 15.00) wysłana do ZUS.

W konsekwencji powyższego stanu rzeczy niewątpliwym było, iż dane przekazane organowi rentowemu w dniu 6 września 2010 r. były zgodne z ustalonym przez odwołującą się stanem faktycznym, a zatem nie były to dane nieprawdziwe (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 listopada 2003 r., III AUa 1142/02, LEX nr 193492). Co więcej, skoro przekazując przedmiotowe dane odwołująca się była przekonana o ich prawdziwości, to tym samym nie można było jej zarzucić, iż poprzez ich przesłanie, działała w celu wprowadzenia w błąd organu rentowego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 listopada 2008 r., III AUa 644/08, LEX nr 551999). Trudno zatem przyjąć, iż zamieszczając przedmiotową informację zatrudniający zainteresowanego zakład pracy na skutek własnego niedbalstwa, czy też w sposób celowy chciał wprowadzić organ rentowy w błąd poprzez ukrycie okoliczności przebywania przez J. N. na zwolnieniu lekarskim i pobieraniu przez niego zasiłku chorobowego. W konsekwencji na gruncie niniejszej sprawy nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające zastosowanie w stosunku do odwołującej się dyspozycji art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skoro zatem zaskarżony wyrok oparty został na niewadliwych ustaleniach faktycznych i jest zgodny z prawem, a apelacja nie zawierała usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.).